

taug Tennyson næsten i ti Aar. Med den 1842 udkomne Samling i to Bind, der dels indeholdt nye, dels omarbejdede Digte, vendte Lykken sig dog pludselig i fuldeste Maal til hans Fordel, og hurtig blev han det engelske Folks Yndlingsdigter. Lord Byrons bekjendte Ord, som han udtalte efter Udgivelsen af »Childe Harold«: »Jeg gik tilsæns uden Berømmelse og stod op som en berømt Mand«, synes ogsaa at passe paa Tennyson. Vistnok var dette ogsaa berettiget. Thi idet han fulgte den herskende Retning, hvis Gjenstand var Naturlivet og Folkelivet, greb han disse tvende Grundelementer i den moderne Verdensanskuelse og forstod at give dem en yndefuld Behandling. Udrustet med fin Sands for Naturen, ere hans Udtalelser overrislede med en Fyde af Gemyt, Fantasi og Spøg, saa at han minder om Heinrich Heine, naar han blander de moderne Spørgsmaal ind i de romantiske Ballader og Sagn. Med Velbehag dvæler Digteren ved den engelske Romantiks Arnesteder, i Slotsgaarde hos gamle Jarler, foran efeubevoxede Klostermure og ved de gamle Sagns Hjemstavne, for derpaa at sætte disse ved Hjælp af Nutidens grelle Lys i den rette Belysning, saaledes f. Ex. i The Princess, a Medley, 1847, hvor der kastes et Blik paa Kvindespørgsmaalet, i »Clare Vare« og »Aylmers Field«, i hvilke Adelsforhold og Standsfordomme behandles. Ofte lykkes dette godt for Forfatteren og tiltaler Læsere. Men Tennysons Hovedstyrke viser sig dog i den sande Lyrik, i Elegien og i Behandlingen af gamle Sagn. I blandt disse Digtninge have hans Klagesange »In memoriam«, 1850, til Minde om hans afdøde intimeste Ven, Arthur Hallam, en Søn af den berømte Historiker, vakt en overordentlig Opsigt i England; ikke mindre Lykke gjorde hans i 1858 udgivne »Idylls of the Kings«, og det yndefulde Digt »Enoch Arden and other poems«, 1864, og senest hans »Lucretius«, der først saae Dagens Lys i Macmillans Magazine 1872. Som Exempel paa, hvad hans Digtervirksomhed har indbragt ham, kan anføres, at han for et Digt paa 300 Linier i sidstnævnte Tidsskrift fik 250 Lstr. i Honorar.

Til Tennysons ivrigste Beundrere hører Dronning Victoria, der, efter William Wordsworths Død, i November 1850 udnævnte ham til poeta laureatus eller Hofdigter. I denne sin Egenskab forfattede han i 1852 en Ode ved Hertugen af Wellingtons Død, i 1862 en Cantate ved den internationale Industriudstillingens Aabning, i 1863 ved Prindsesse Alexandras Formæling med Prindsen af Wales, en »Welcome to Alexandra«, til »Danmarks Rose«. Selve »Idylls of the Kings« og »Enoch Arden« skyldes den Ærespost, Digteren beklæder, deres Tilværelse. Universitetet i Oxford hædrede ham i 1855 med et Doctordiplom., og Universitetet i Cambridge, ved hvilket han havde studeret, har anbragt hans Buste i sit Bibliothek. Siden en halv Snes Aar har Tennyson været gift, og sin huslige Lykke nyder han med Familie paa et idyllisk liggende Landsted i Landsbyen Freshwater paa Øen Wight.

Alfred Tennyson er ikke populair, og vil heller ikke saa let opnaae at blive det; han er den studerende Ungdoms Digter, og fremfor Alt det unge Englands, der med et Smil seer ned paa, hvad der er Folkets Smag. Hans Beundrere have kaldet ham Classikeren iblandt de engelske Romantikere, et betegnende Udtryk, der deler Ret og Skjel mellem hans gode og svage Sider. Det anerkjender Mesterskabet i hans Former, det udmeisledede Arbejde, som han underkaster Sproget; men det antyder tillige en Vildfarelse i hele hans Retning: Anvendelsen af søgte Udtryk for Ting, der bør stemples med Naturens Sprog. Han ønsker at være ligefrem, og har i den Henseende studeret og kjender godt den uforlignelige simple Klang, der ligger i den engelsk-skotske Folkepoesi; men hans Efterligning staaer noget tilbage for Forbilledet. Han kommer den nordfranske Konstpoesi fra det trettende Aarhundrede nærmere end den engelske Folkepoesi fra det sextende Aarhundrede; han er tilfulde i Besiddelse af hins Konst, men mangler dennes naturlige Tone. Derimod maa man indrømme, at en stærk Selvstændighed er et karakteristisk Særpræg hos denne Digter; hans Arbejder lade sig ikke rubricere, thi de ere helt og holdent dem selv. Middelalderen har forlenet ham med Stof, Colorit og Former, hans Tilknytningspunkter maa søges der; men ikke destomindre staaer han lige overfor sine Samtidige som en original Fremtoning. I Landskabsmaleriet, i det, som Engelskmændene kalde »descriptive poetry«, er han en Mester. Hans mest henrivende og dybest poetiske Sager ere de i urimede femfødede Jamber skrevne Fortællinger, dels af romantisk-historisk, dels af af idyllisk Indhold.

Vreta Klosterkirke.

Enhver, som har gjort en Reise langs ad den paa Naturskønhed og Oldtidsminder saa rige Gøta-Kanal, vil mindes den gamle Vreta Kirke, mærkelig ved sin Alder og endmere ved at være mange navnkundige Mænds sidste Hvilested.

Kirken ligger omtrent en Mil fra Staden Linköping i Østergötland, og ved de bekjendte Bjergsluser i Canalen; den skylder Nonner af Cistercienserordenen sin Oprindelse. Kong Karl Sverkersøn skal nemlig her have stiftet et Kloster, for hvilket hans i 1204 afdøde Søster Ingegerd i fyrretyve Aar var Abbedisse. Efter en anden Beretning var Klosteret allerede stiftet 1128 af Kong Inge den Gode, som her blev dræbt af Østgøterne 1138, hvilket kan have større Rimelighed, saafremt Karl Sverkersøns Forgængere virkelig hvile der. Saavel dette Kloster som den dertil hørende Kirke lagdes i Aske ved en Ildsvaade henimod Slutningen af det tolvte Hundredaar; vel begyndte man at opføre Bygningerne paany — efter hvad man kan slutte af Beretningen om den pavelige Legat Vilhelm af Sabina, der kom til Sverig under Erik Eriksen Læspes Regeringstid og tilstod alle dem, som besøgte og understøttede Klosteret, fyrretyve Dages Aflad — men først i Juni 1289 kunde den nye Klosterkirke indvies, hvilken høitidelige Handling udførtes af Biskop Bengt i Kong Magnus' og Dronning Hedvigs Nærvaarelse. Senere har den flere Gange lidt under Ildsvaade, uden dog at have taget særdeles stor Skade.

Klosteret blev i sin første Tid særlig bekjendt ved et Kvinderan, som øvedes der, hvis man ellers kan sætte Lid til Sagnet, idet den djærve Ridder Sune Folkesson røvede Kong Sverkers Datter Helena, ved hvilken Leilighed han og hans Mænd optraadte i Engles Skikkelse for at narre de fromme Søstre. I det sextende Hundredaars første Halvdel inddroges Klostrene, Vreta dog senere end de andre; Grunden, hvorfor Gustaf Vasa lod de Fromme med Fred saa længe, siges at have været, at hans elskede Dronning Margaretas Moder, Ebba Vasa, som ikke vilde antage den nye Lære, henlevede sine sidste Aar paa dette Sted, hvor hun døde i 1549.

Fordum var den, oprindelig i romansk Stil opførte Kirke, prydet med flere statelige Taarne; senere fik den adskillige Tilbygninger. I dens smaa Capeller gjemmes efter Sagnet Levninger af fire Konger: Inge, Ragvold Knapphøfde, Sverker og Magnus Nilsson — Mindesmærkerne for dem ere nemlig udførte og anbragte i Kong Johan III's Regeringstid; desuden findes der Østgøtahertergen Suno Siks og Lagmanden Svantebolks Grave. Endel af Gravstenene ere ret smukke Prover paa Middelalderens Konst i Sverig. I 1654 er der tilbygget et Gravcapel for Slægten Douglas.

Paa den store og smukke Kirkegaard findes Mindesmærker over fire af vor Tids Prælater: Erkebiskop Lindblom, Biskopperne Lehnberg, Wallqvist og Hedrén — vi see saaledes, at denne lille Plet af Sverigs Jord gjemmer Støvet af Mænd, som hver paa sin Tid har kæmpet for store Ideer, baade med Krigerens Sværd og med Videnskabens fredeligere Vaaben.

H.

Bestandig Borgerlighed.

(Af B. C.)

»Man kjende kan en Adelsmand paa Et jeg veed ikke hvad« saaledes lyder den velbekjendte skarpt begrænsende Definition. Det er imidlertid kun Adelsmanden, denne Samfundets flygtige Ess Bouquet, hvem Classikeren paa denne Maade karakteriserer, og det bør man vel lægge Mærke til. Thi dersom En og Anden, i den forfængelige Indbildning, at han nu kun behøvede at fortsætte, tillod sig den ringe Forandring: »Man kjende kan en Borgerlig paa Et jeg veed ikke hvad,« saa vilde han blive stikkende slemt i det, og blot levere et nyt Beviis for, hvorlidt der skal til, for at ødelægge Meningen i en god og klar Tankegang. Tvertimod, Borgerlighed har sine solide, aldrig svigtende Kriterier, og er i sin drøie Realitet let kjendelig for enhver, der ønsker at gjøre zoologiske Streiftog omkring i Samfundet. Lad os da denne Gang samle Elementer til Borgerlighedens Naturhistorie, haabende paa, at vi derved levere Forarbejder for en tilkommende Systematiker.

Gid Læsere ikke vilde tage det ilde op, naar jeg meddeler et Træk af mit private Liv for med det Samme at fortælle, hvorledes det blev mig en »indre Nødvendighed« at behandle det bestandigt Borgerlige. Jeg var som enhver god Borger tilstede ved Troppernes Udskibning og befandt mig i den poetisk-nerveuse Stemning, som hører til ved en saadan Leilighed, hvor man puffer og støder hver-

andre og med en vis hensynsløs Vindskibelighed arbejder sig frem i forreste Række for at see de raske, uforfærdede Krigere, som modigt forlade den hjemlige Arne, rede til ved første Vink at udgyde deres Penge paa Viborgernes Alter. Jeg saae Møsser af vittende Tørklæder, som just ikke alle vare smilende hvide, men Meningen var god nok, og det var høist tilfredsstillende at bemærke, hvorledes denne Vinken og Viften ødsledes paa en i det Fjerne bortdragende Afdeling, medens man nærrede en tillidsfuld Forvisning om, at hver enkelt Soldat med de Øine, han som bekjendt har i Nakken, nok skulde vide blandt de mange tusinde Tilskuere at udpille den, fra hvem Hilsenen sendtes. Jeg havde Leilighed til at iagttage en Mængde Mennesker, hos hvem det Uvante i at bære Klæder med Luv paa, fremkaldte Fornemmelser, som om de uvilkaarligt reiste Børster, hvorfor de ogsaa jævnlige med Forundring og Velbehag udsatte Arme og Ben for det gunstigst mulige Sollys, medens de med Haanden blidt strøg hen ad disse Legemsdele. Vi udgjorde tilsammen en Blanding af Støv, Hede og Blæst, klirrende Vaaben, Støi, Søndagsmennesker og op-hidsede Kagekoner, og da det at befinde sig i en saadan Blanding borgerligt talt er at more sig, saa morede vi os. Men af smukke Ansigter saae jeg kun et eneste Par, en ung Mand og en ung Pige, aabenbart Kjærestefolk, som stode lidt afsides og betragtede Stadsen, medens jeg atter betragtede dem. Han var en høi, velvoxen Fyr med et freidigt Ansigt; hun en slank, elegant ung Pige, maaskoe lidt overlæst med Stads, men ikke uden noget vist Distingueret, der saa at sige gjorde hende tiltalende for Indbildningskraften. Maaskoe en Dame fra et af Gesandtskabene, tænkte jeg; i ethvert Tilfælde seer hun aparte nok ud dertil. — »Skæ vi tæ aa gaee hen te di Andre, væ?« spurgte hun. Jeg var maalloos, men min Lyre var stemt, og jeg besluttede at følge Borgerligheden ude og hjemme.

Skjøndt jeg har en medfødt Modbydelighed for dialektiske Taskenspillerkonster, nødes jeg dog i Sandhedens Interesse til at begynde med den ganske vist mistænkeligt udseende Bemærkning, at naar Borgerligheden er ude, er den netop hjemme; men saaledes forholder det sig virkelig. At tilbringe en af de anordnede Søn- og Helligdage hjemme i Leiligheden og i Ro, er borgerligt talt mere end et Menneske kan udholde; det er ligefrem »rædsomt«. Og derfor bliver man heller ikke hjemme, men driver i Bredgade, puffes og stødes paa Østergade, siver gennem Vimmelskafet og Frederiksberggade, faaer Afløb paa Halmtorvet og mylrer i et »Mængdens Tohu Vabohu« paa Vesterbro for endelig i Aftenbelysning at bølge som et mildt bevæget Hav paa Terrainet fra Tivoli til Frederiksberg Have, kastende Skum ind i de »Huler«, det samme Hav efterhaanden har afsat ved Strandbredden. Altsammen for den kjære Morskabs Skyld; thi at more sig er nu engang Borgerlighedens Hovedformaal, og vee den, som nogensinde vilde vove at gjøre Indgreb i dette dens Prærogativ. Det lod sig tænke, at en Opløsning af Rigsdagen, Paalæg af Skatter, eller Misbrug af Myndighed kunde fremkalde Knurren og Misfornøielse, men det vilde ikke være længe, inden den Sag var glemt; bertillands er det altfor besværligt i Længden at være misfornøiet. Men luk engang Tivoli og samtlige »Etablissementer« indtil Frederiksberg Have, og Samfundet vilde i samme Nu blive apoplektisk; det var det Samme som at drive det en Blodprop lige ind i Hjertet, og Borger-skabet vilde daane.

Det er ikke en løs Paastand, men et gennem lang Erfaring indvundet Resultat, naar vi kalde det typisk for Borgerligheden at optræde ude i Fløil (i Regelen dog kun Bomuldsfløil) og Silke, og hjemme at manifestere sig i revnede Ankelskoe og det gjelder ikke blot om Borgerligheden i dens lavere Regioner, men har sin fulde Anvendelse selv paa Conferensraads- og Godseierfamilier. forsaavidt de henhøre under Arten. Hvilke Savn udholder man ikke i det saakaldte Hjem, i hvilke Reder lever man ikke ofte, blot for at kunne »vise sig« paa Gaden, og for hvem? For Folk, der betragte En med samme Ligegyldighed, hvormed de see paa Amagerkonernes Agurker. Og hvor uendelig komisk i Henseende til Paaklædning er saa ikke det Resultat, Borgerligheden stiller paa Benene. Til at bære en eiendommelig Dragt hører der en eiendommelig Personlighed. Man hærcellerer nu Saameget over vor Tids Damekjoler, og strenge Dommere kalde dem endog vanvittige; man skumler over det forlorne Haar og over de Plader af Straa, som ifølge en sproglig Licens kaldes Hatte, og som det ene Aar smækkes fast i Nakken, det næste i Panden. Det være nu som det vil; men see engang en ung, smuk, livlig og koket Dame i denne eller i hvilken som helst anden Dragt, og jeg er sikker paa, at De alligevel vil finde hende allerkjæreste. Sagen er